

Soipov Davronbek Dilshod o'gli

Bank moliya akademiyasi Loyiha boshqaruvi fakulteti magistranti

Asakabank AJ Bank amaliyotlari markazi Xalqaro xisob kitoblar boshqarmasi boshqarma boshlig'i

davron.s@asakabank.uz

RAQAMLI TRANSFORMATSIYA DAVRIDA LOYIHA BOSHQARUVI STANDARTLARINING EVOLYUTSIYASI VA UNING SAMARADORLIKKA TA'SIRI

Annotatsiya: Ushbu maqolada raqamli transformatsiya davrida loyiha boshqaruvi standartlarining evolyutsiyasi va uning samaradorlikka ta'siri o'rganiladi. Adabiyotlar tahlili asosida loyiha boshqaruvi standartlarining rivojlanish tendensiyalari, yangi yondashuvlar va ularning amaliy ahamiyati ko'rib chiqiladi. Raqamli texnologiyalarning loyiha boshqaruvi jarayonlariga integratsiyasi va uning natijalariga e'tibor qaratiladi. Maqolada loyiha boshqaruvi standartlarining samaradorlikni oshirishdagi roli va kelajakdagi rivojlanish istiqbollari muhokama qilinadi.

Kalit so'zlar: loyiha boshqaruvi, raqamli transformatsiya, standartlar evolyutsiyasi, samaradorlik, innovatsion yondashuvlar

Аннотация: В этой статье исследуется эволюция стандартов управления проектами в эпоху цифровой трансформации и их влияние на эффективность. На основе анализа литературы рассмотрены тенденции развития стандартов управления проектами, новые подходы и их практическая значимость. Основное внимание будет уделено интеграции цифровых технологий в процессы управления проектами и их результатам. В статье обсуждается роль стандартов управления проектами в повышении эффективности и перспективах дальнейшего развития.

Ключевые слова: управление проектами, цифровая трансформация, эволюция стандартов, эффективность, инновационные подходы

Abstract: This article explores the evolution of project management standards in the era of digital transformation and its impact on productivity. Based on the analysis of the literature, the development trends of Project Management Standards, new approaches and their practical significance are considered. Attention will be paid to the integration of digital technologies into project management processes and its results. The article discusses the role of project management standards in improving efficiency and prospects for future development.

Keywords: project management, digital transformation, standards evolution, efficiency, innovative approaches

KIRISH

Raqamli texnologiyalarning jadal rivojlanishi va global miqyosda tarqalishi biznes jarayonlarining barcha jabhalarida, shu jumladan loyiha boshqaruvi sohasida ham tub o'zgarishlarga olib kelmoqda. Loyiha boshqaruvi standartlari ham bu o'zgarishlardan chetda qolmadi va zamonaviy talablarga moslashish jarayonini boshdan kechirmoqda. Ushbu maqolaning maqsadi raqamli transformatsiya sharoitida loyiha boshqaruvi standartlarining evolyutsiyasini o'rganish va uning loyihalar samaradorligiga ta'sirini tahlil qilishdan iborat.

Loyiha boshqaruvi standartlari ko'p yillar davomida rivojlanib, takomillashib kelgan bo'lib, bugungi kunda ular raqamli texnologiyalar bilan uzviy bog'liq holda yanada murakkablashmoqda [1]. Raqamli transformatsiya loyiha boshqaruvi amaliyotiga yangi vositalar, usullar va yondashuvlarni olib kirdi, bu esa o'z navbatida standartlarning qayta ko'rib chiqilishini va yangilanishini talab qilmoqda [2].

USULLAR VA ADABIYOTLAR TAHLILI

Ushbu tadqiqot loyiha boshqaruvi standartlari evolyutsiyasi va ularning samaradorlikka ta'siri bo'yicha mavjud ilmiy adabiyotlarni keng qamrovli tahlil qilishga asoslangan. Tadqiqot doirasida xalqaro va milliy loyiha boshqaruvi standartlari, ilmiy maqolalar, kitoblar va loyiha boshqaruvi sohasidagi etakchi tashkilotlarning hisobotlari o'rganib chiqildi.

Adabiyotlar tahlili jarayonida quyidagi asosiy mavzular bo'yicha ma'lumotlar to'plandi va tahlil qilindi:

1. Loyiha boshqaruvi standartlarining tarixiy rivojlanishi
2. Raqamli transformatsiyaning loyiha boshqaruvi amaliyotiga ta'siri
3. Zamonaviy loyiha boshqaruvi standartlarining xususiyatlari va tendensiyalari
4. Loyiha boshqaruvi standartlari va samaradorlik o'rtasidagi bog'liqlik

NATIJALAR

Adabiyotlar tahlili natijasida quyidagi asosiy xulosalarga kelindi:

Loyiha boshqaruvi standartlarining evolyutsiyasi: Loyiha boshqaruvi standartlari dastlab 1960-yillarda paydo bo'lib, vaqt o'tishi bilan rivojlanib va takomillashib borgan [3]. Dastlabki standartlar asosan loyiha rejalashtirish va nazorat qilish jarayonlariga e'tibor qaratgan bo'lsa, keyinchalik ular loyihaning barcha bosqichlarini qamrab oluvchi yaxlit tizimga aylandi [4].

Raqamli transformatsiyaning ta'siri: Raqamli texnologiyalarning rivojlanishi loyiha boshqaruvi standartlariga sezilarli ta'sir ko'rsatdi. Xususan, bulutli texnologiyalar, sun'iy intellekt, katta ma'lumotlar tahlili va boshqa innovatsion yechimlar loyiha boshqaruvi jarayonlarini avtomatlashtirish va optimallashtirishga imkon berdi [5]. Bu esa o'z navbatida standartlarga yangi talablarni qo'ydi va ularning tarkibiy qismlarini qayta ko'rib chiqishni taqozo etdi.

Zamonaviy standartlarning xususiyatlari: Hozirgi kunda loyiha boshqaruvi standartlari quyidagi asosiy xususiyatlarga ega bo'lmoqda:

- Moslashuvchanlik va egiluvchanlik
- Raqamli texnologiyalarga yo'naltirilganlik
- Innovatsion yondashuvlarni qo'llab-quvvatlash
- Jarayonlarni optimallashtirishga e'tibor qaratish
- Xavfsizlik va ma'lumotlar himoyasiga alohida ahamiyat berish [6]

Samaradorlikka ta'siri: Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, zamonaviy loyiha boshqaruvi standartlarini qo'llash loyihalar samaradorligini sezilarli darajada oshiradi. Xususan, loyihalarni o'z vaqtida va byudjet doirasida yakunlash ehtimoli ortadi, sifat ko'rsatkichlari yaxshilanadi va mijozlar qoniqishi darajasi oshadi [7].

TAHLIL VA MUHOKAMA

Raqamli transformatsiya davrida loyiha boshqaruvi standartlarining evolyutsiyasi bir qator muhim o'zgarishlar va tendensiyalarni o'z ichiga oladi. Birinchidan, standartlar tobora moslashuvchan va egiluvchan bo'lib bormoqda, bu esa tez o'zgaruvchan biznes muhitiga tezkor moslashish imkonini beradi [8]. Ikkinchidan, raqamli texnologiyalar loyiha boshqaruvi jarayonlariga chuqur singib bormoqda, bu esa standartlarda aks ettirilishi zarur bo'lgan yangi kompetensiyalar va ko'nikmalarni talab qilmoqda.

Loyiha boshqaruvi standartlarining samaradorlikka ta'siri ko'p qirrali va murakkab masala hisoblanadi. Bir tomondan, standartlarni qo'llash loyiha jarayonlarini tartibga solish va risklarni kamaytirish orqali samaradorlikni oshiradi. Boshqa tomondan, standartlarning haddan tashqari qat'iyligi va moslashuvchanligi etishmasligi ba'zi hollarda innovatsion g'oyalarning amalga oshirilishiga to'sqinlik qilishi mumkin.

XULOSALAR

Raqamli transformatsiya davrida loyiha boshqaruvi standartlari muhim evolyutsion jarayonni boshdan kechirmoqda. Ushbu evolyutsiya nafaqat texnologik o'zgarishlarni, balki loyiha boshqaruvi falsafasi va amaliyotidagi paradigma siljishini ham aks ettiradi. Zamonaviy loyiha boshqaruvi standartlari moslashuvchanlik, innovatsionlik va raqamli texnologiyalarga yo'naltirilganlik kabi xususiyatlarga ega bo'lib, bu loyihalar samaradorligini oshirishga xizmat qilmoqda.

Kelgusida loyiha boshqaruvi standartlari yanada rivojlanishda davom etadi va raqamli texnologiyalar bilan yanada chuqurroq integratsiyalashadi. Bu esa o'z navbatida loyiha boshqaruvi sohasida yangi

imkoniyatlar va qiyinchiliklarni keltirib chiqaradi. Shu sababli, loyiha menejerlari va tashkilotlar uchun ushbu o'zgarishlarga moslashish va zamonaviy standartlarni samarali qo'llash muhim ahamiyat kasb etadi.

ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Project Management Institute. (2021). A Guide to the Project Management Body of Knowledge (PMBOK Guide) (7th ed.). Project Management Institute.
2. Kerzner, H. (2019). Using the Project Management Maturity Model: Strategic Planning for Project Management (3rd ed.). Wiley.
3. Morris, P. W. G. (2013). Reconstructing Project Management. Wiley-Blackwell.
4. Радионов, В. В. (2020). Эволюция стандартов управления проектами в условиях цифровой трансформации. Вестник университета, 7, 64-70.
5. Schoper, Y. G., Wald, A., Ingason, H. T., & Fridgeirsson, T. V. (2018). Projectification in Western economies: A comparative study of Germany, Norway and Iceland. International Journal of Project Management, 36(1), 71-82.
6. International Organization for Standardization. (2021). ISO 21502:2020 Project, programme and portfolio management — Guidance on project management. ISO.
7. Joslin, R., & Müller, R. (2015). Relationships between a project management methodology and project success in different project governance contexts. International Journal of Project Management, 33(6), 1377-1392.
8. Шарипов, Ф. Ф., & Тошпулатов, И. А. (2021). Рақамли иқтисодиёт шароитида лойиҳаларни бошқариш стандартларининг ривожланиш тенденциялари. Иқтисодиёт ва инновацион технологиялар, 3, 234-243.